

Päivitetty 1.9.2022

Tutkimme tiedon verkostoja korkeakoulupolitiikassa

Suomen Akatemian rahoittama tutkimus *Poikkikansalliset tiedon verkostot korkeakoulupolitiikassa* tarkastelee **tietoverkostoja, niiden toimintaa ja vaikutusta** korkeakoulupolitiikkaan.

Hankkeen vastuullinen tutkija on professori Jaakko Kauko (jaakko.kauko@tuni.fi, +358 50 318 7788) ja hankkeen tutkijat tutkijatoritori Katri Eeva, väitöskirjatutkija Jarmo Kallunki, tutkija Paula Saarinen ja yliopisto-opettaja Joni Forsell. Tutkimusryhmän tukena on kansainvälinen ohjausryhmä ja ajoittain tutkimusavustajia. Hanke toimii Tampereen yliopiston kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnassa.

Teillä on mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta 6.9.2022, minkä jälkeen **pyydämme hyväksyntääne tutkimukseen osallistumisesta**.

Oikeutesi osallistujana tiivistettynä

Sivistysvaliokunta on erittäin keskeinen toimija tutkimuksellemme, minkä vuoksi pyydämme teitä osallistumaan tutkimukseen. Osallistumisenne on vapaaehtoista. Osallistuminen tarkoittaa hyväksyntää havainnoitavana olemisesta sivistysvaliokunnan kokouksissa ja mahdollisesti haastattelua. Haastatteluun lähetetään erillinen pyyntö tai haastattelu voi tapahtua, mikäli teille sopii, myös havainnointitilanteen jälkeen. Yhteystietonne olemme saaneet eduskunnan verkkosivuilta.

Tutkijoita sitoo hyvä tieteellinen käytäntö ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan tutkimuseettiset ohjeet.¹ Tutkimus raportoidaan niin, että **henkilöt, jotka osallistuvat tutkimukseen eivät pääsääntöisesti tule tunnistetuiksi.** Muut osallistujat saattavat tunnistaa pseudonymisoidun henkilön, jos raportoidussa tilanteessa on ollut useita henkilöitä läsnä (esim. valiokunnan kokous) tai mikäli saman organisaation sisällä oleva henkilö tuntee hyvin sen toimintaa. Osallistujan kanssa voidaan sopia avoimemmasta raportoinnista, jos se ei vaaranna muiden tunnistamista.

Osallistujilla on **oikeus keskeyttää havainnointi tai haastattelu ilman syytä ja seuraamuksia.** Haastateltavilla on oikeus tarkistaa haastattelulitteraatit. Havainnoitavat voivat saada nähtäväksi heitä koskevia otteita havainnointipäiväkirjasta.

33014

Tampereen yliopisto

Puh. 0294 5211

Y-tunnus 2844561-8

tuni.fi

Tarkemmat tiedot

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen *Poikkikansalliset tiedon verkostot korkeakoulupolitiikassa* tarkoituksena on analysoida, **miten suomalainen korkeakoulupolitiikka toimii EU:n kehyksessä**. Tutkimus kartoittaa poikkikansallisten verkostojen roolia, analysoi tiedon valintaa verkostoissa ja tutkii verkostojen ja niiden osallistujien tuottamaa pehmeää valtaa² korkeakoulupolitiikassa. Tutkimus yhdistää verkostanalyysia, haastatteluja ja havainnointia. Verkostanalyysissa kartoitetaan Suomen ja EU:n tietoverkoston toimijat (henkilöt ja työryhmät), haastatteluissa ja havainnoinnissa kartoitetaan tiedon valintaa ja pyritään ymmärtämään tiedon käytön tapoja ja tiedon muuttumista sen kulkiessa verkostossa.

Tutkimuksen kulku

Tutkimusprojektin kesto on 1.9.2021–31.8.2025. Verkostanalyysin asiakirja-aineisto kerätään pääosin vuosien 2021–2022 aikana. Haastattelu- ja havainnointiaineistojen keruu tapahtuu pääosin vuosina 2022 ja 2023. Tutkimuksen julkaisutoiminta painottuu vuosille 2023–2025.

Verkostanalyysi perustuu julkisiin asiakirjalähteisiin eikä vaadi tutkittavan aikaa tai suostumusta. Tutkimuksen havainnointiin osallistuminen ei vaadi osallistujalta muuta kuin hyväksynnän. Haastatteluun osallistuminen vaatii aikaa haastattelusta riippuen keskimäärin noin tunnin.

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Millä tavalla tutkimusaineistoa kerätään?

Tutkimukseen osallistuvia havainnoidaan kokoustilanteessa ja välittömästi kokoukseen liittyvissä hetkissä (esim. käytäväkeskustelu kokouksen jälkeen). Havainnointi keskittyy uskomuksiin, narratiiveihin, käytäntöihin, traditioihin ja dilemmoihin.³ Henkilökohtaisia kuulumisia, maneeereita, yksilön ominaisuuksia ei havainnoida. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole arvostella tai "narauttaa" osallistujia vaan ymmärtää kokonaisuuden toimintaa teoreettisesta näkökulmasta. Osa osallistujista kutsutaan myöhemmin haastateltaviksi, ja osallistujia voidaan, mikäli se heille sopii, haastatella lyhyemmin heti kokouksen jälkeen. Kokouksen jälkeinen haastattelu keskittyy selventämään haastateltavan näkemyksiä kokouksessa tapahtuneesta ja kutsuhaastattelussa pyritään ymmärtämään

Päivitetty 1.9.2022

tiedon valinnan kriteerejä ja samoja temaattisia fokuksia kuin havainnoinnissa.

Lisäksi tutkimuksessa kerätään verkostanalyysiä varten dokumenttitaiste julkisista lähteistä.

Tutkimuksen hyödyt ja riskit osallistujalle

Tutkimukseen osallistumisesta ei ole osallistujille välitöntä hyötyä. Tutkimuksen tulokset ovat perustutkimusta vähän tutkitusta aiheesta. Tulosten avulla voidaan rakentaa uutta ymmärrystä tiedon käytöstä päätöksenteossa sekä sen roolista Suomen ja EU:n korkeakoulupolitiikan suhteissa.

Tutkimuksessa käytettäviin menetelmiin ei liity terveydellisiä tai taloudellisia riskejä. Sosiaaliset ja poliittiset riskit liittyvät osallistujien tunnistamiseen. Tutkimus raportoidaan niin, että henkilöitä ei pääsääntöisesti voi tunnistaa (esimerkiksi käyttämällä yleisnimityksiä "virkahenkilö", "poliitikko", "tutkija"). Vaikka yksittäisten henkilöiden tunnistettavuutta peitetään, riski havainnoinnin raportoinnin tunnistettavuudesta on olemassa sen vuoksi, että esimerkiksi kokouksissa on läsnä vain rajattu määrä henkilöitä. Tutkimuksen henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä vähennetään aineiston huolellisella käsittelyllä, joita esitellään alla.

Yksityisyys, luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Osallistujista kerättyjä tietoja käsitellään luottamuksellisesti EU:n tietosuojasetuksen (GDPR) ja Suomen tietosuojalain edellyttämällä tavalla. Tarkempi kuvaus henkilötietojen käsittelystä on liitteessä olevassa tietosuojailmoituksessa, joka on saatavilla myös projektin verkkosivulta⁴ ja Tampereen yliopiston asiakirjahallinnosta projektin nimellä.

Tutkimuksen aineisto tallennetaan ja käsitellään Tampereen yliopiston tietoturvallisilla verkkolevyillä. Verkkolevyille pääsy on rajattu tutkimusryhmän jäsenille ja tutkimusavustajille. Aineistoa ei käsitellä lähtökohtaisesti pilvipalveluissa, mutta sen pseudonymisoituja osia voidaan analysoida julkaisuja varten yliopiston tarjoamassa GDPR-yhteensopivassa pilvipalvelussa (esim. Microsoft Onedrive). Aineiston tai osallistujalistojen siirto tapahtuu salattujen yhteyksien avulla (vpn-yhteys tai salattu kannettava laite tai muisti). Lisätietoja aineiston käsittelystä löytyy aineistonkäsittelysuunnitelmasta (liite 1).

33014

Tampereen yliopisto

Puh. 0294 5211

Y-tunnus 2844561-8

Päivitetty 1.9.2022

Tutkimusaineiston keruun aikana manuaalinen data pidetään minimissä ja siirretään digitaaliseen muotoon mahdollisimman pian: tämän jälkeen käsin kirjoitetut muistiinpanot tuhotaan.

Verkostoanalyysin tietoja yhdistetään haastattelu- ja havainnointiaineistoon. Verkoston avulla pyritään tarkastelemaan niitä mahdollisia yhteyksiä, joita pitkin tieto liikkuu.

Tutkimuksen aineistoon pääsee käsiksi lähtökohtaisesti vain tutkimusryhmä. Tietoja ei anneta tutkimusryhmään kuulumattomille seuraavin poikkeuksin: Julkaisuprosesseissa kanssakirjoittajat (esim. ohjausryhmän jäsenet) saattavat nähdä pseudonymisoituja aineisto-otteita ja verkostoanalyysin tapauksessa myös julkisista lähteistä kerättyä tunnistetiedollista dataa. Opinnäytetöiden tekijät voivat tutkia pseudonymisoituja osia aineistosta tutkimusryhmän jäsenten valvonnassa ja tapauskohtaisen riskiharkinnan jälkeen. Aineistoa ei jää ulkopuolisten haltuun.

Julkisesta aineistosta kerätty verkostoanalyysin data tallennetaan kokonaisuudessaan Kansalliseen tietoarkistoon. Muiden aineistojen osalta vain haastateltavien nimitiedot ja havainnoitavat ryhmät julkaistaan (tieto voidaan sopia ei-julkaistavaksi osallistujan kanssa tai tutkijat voivat jättää tietoja julkaisematta, mikäli uskovat julkaisussa olevan riskejä).

Aineiston arkaluontoisuudesta riippuen, osan haastateltavien tai havainnoitavien kanssa voidaan sopia julkisempi aineiston säilytys: Haastateltavan tai havainnoitavan kanssa erikseen sovitusti, haastattelu voidaan silloin saattaa Kansallisesta tietoarkistosta saatavaksi esimerkiksi tietyn ajan (esim. 5–20 vuotta) jälkeen.

Haastattelu- ja havainnointiaineistot, joista ei ole sovittu erikseen talentamisesta Kansalliseen tietoarkistoon, säilytetään seurantatutkimuksia varten Tampereen yliopiston verkkolevyllä maksimissaan vuoteen 2040 asti, jonka jälkeen aineisto tuhotaan.

Tutkimuksen rahoittajatahot

Tutkimusta rahoittaa Suomen Akatemia. Hankkeen numero on 340267.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen **osallistuminen on täysin vapaaehtoista** ja voitte peruuttaa osallistumisenne tutkimukseen koska tahansa. Lisäksi voitte

33014

Tampereen yliopisto

Puh. 0294 5211

Y-tunnus 2844561-8

tuni.fi

Päivitetty 1.9.2022

väliaikaisesti keskeyttää osallistumisenne tutkimukseen. **Mahdollinen osallistumisen peruuttaminen tai keskeyttäminen ei estä siihen mennessä kerättyjen tietojen käyttämistä tutkimuksessa.**

Teillä on myös hankkeen aikana oikeus halutessanne tarkistaa omat haastattelulitteraattinne. Pyyntö esitetään haastattelutilanteessa tai pian sen jälkeen ja litteraatio toimitetaan tarkastettavaksi heti kun se valmistuu. Lisäksi teillä on mahdollisuus pyytää tietoja teistä tehdyistä havainnoinneista hankkeen aikana. Pyyntö esitetään havainnoinnin aikana tai pian sen jälkeen ja tiedot toimitetaan teille, kun puhtaaksikirjoitus on valmis.

Yksityisyys tutkimusjulkaisuissa ja tuloksista tiedottaminen

Tutkimusjulkaisuissa keskitytään tutkimuksen keskeisiin teoreettisiin tavoitteisiin ja pääosassa ovat verkostot ja niiden toiminta. Haastatteluihin ja havainnointeihin viittaaminen tapahtuu siten, että yksilöitä ei voi niistä pääsääntöisesti tunnistaa. Tunnistamiseen liittyy joitakin riskejä ja poikkeuksia, jotka on esitetty yllä.

Lopullisista tutkimustuloksista lähetetään sähköpostilla yhteenveto tai alkuperäiset artikkelit haastateltaville ja havainnoitavien ryhmien puheenjohtajille. Tulokset raportoidaan vertaisarvioituissa tieteellisissä aikakauskirjoissa ja kirjaluvuissa. Tutkijoita voi pyytää kertomaan hankkeen tuloksista eri tilaisuuksiin.

Materiaalin käyttäminen jatkotutkimukseen

Tutkimusaineistoja ei käytetä muuhun tarkoitukseen kuin tutkimukseen. Aineistoja saatetaan käyttää tässä mainittuja toimintamalleja noudattaen jatkotutkimukseen ja julkaisuihin.

Lisätiedot

Kaikki lisäkysymykset tutkimuksesta voi esittää joko tutkijalle tutkimustilanteessa tai tutkimuksen vastuulliselle johtajalle.

- Tutkimuksen vastuullinen johtaja, professori Jaakko Kauko (jaakko.kauko@tuni.fi, +358 50 318 7788)
- Tutkijatohtori Katri Eeva (katri.eeva@tuni.fi, +358 50 407 5248)
- Väitöskirjatutkija Jarmo Kallunki (jarmo.kallunki@tuni.fi, +358 50 318 2277).

Liitteet

Liite 1: Data management plan

Liite 2: Tietosuojailmoitus

Liite 3: Osallistumislomake

¹ TENK (3/2019) Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakkoarviointi Suomessa. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2020.pdf

² Pehmeä valta on ohjaavaa ja suostuttelevaa valtaa, joka ei vaikuta suoraan resursseihin tai asemiin.

³ Havainnointitutkimuksen luonteen vuoksi kategoriat eivät ole kiinteitä. Tutkimuksessa lähtökohtana on R.A.W. Rhodesin 2011 julkaistu havainnointi ministeriössä: Everyday Life in British Government. (Oxford University Press)

⁴ <https://research.tuni.fi/eduknow/transnational-knowledge-networks-in-higher-education-policy-making/>